

Περιεχόμενα

Πρόλογος	21
----------	----

Μέρος Πρώτο

1. Ανάδυση του προβλήματος και προσπάθειες αντιμετώπισής του	37
2. Αλλαγές παραδείγματος στο συνταξιοδοτικό	43
2.1 Το πρότυπο της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, 1821-1921	43
2.2 Έμμεση και άμεση κρατική παρέμβαση, 1922-1949	45
2.3 Εθνικοποίηση χωρίς κρατικοποίηση, 1950-2015	46
2.4 Κρατικοποίηση των ασφαλιστικών ταμείων, 2016-2020	51
2.5 Η ατελέσφορη μεταρρύθμιση του 2021	56
3. Πώς οι Έλληνες από πολίτες έγιναν υπήκοοι	63
3.1 Περιουσιακά δικαιώματα και λαϊκή κυριαρχία	64
3.2 Συγκεντρωτική οργάνωση και αναποτελεσματικότητα	72
3.2.1 Ελαττωματική διακυβέρνηση της πολιτείας	72
3.2.2 Προβληματική διάρθρωση της οικονομίας	73
3.3 Συνέπειες για το συνταξιοδοτικό	75
4. Μαθήματα από το παρελθόν για το συνταξιοδοτικό, και όχι μόνο	77

Μέρος Δεύτερο

5. Η περίπτωση της Αυστραλίας	89
5.1 Εισαγωγή	90
5.2 Οι πυλώνες της δημόσιας και της ιδιωτικής σύνταξης	92
5.2.1 Όροι και προϋποθέσεις για δημόσια σύνταξη	93
5.2.1 Όροι και προϋποθέσεις για ιδιωτική σύνταξη	94
5.3 Κρατική εποπτεία του κεφαλαιοποιητικού συστήματος	96
5.4 Η αγορά της διαχείρισης ασφαλιστικών εισφορών	98
5.5. Ταξική συναίνεση και εμπιστοσύνη στην πράξη	101
5.5.1 Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου	102
5.5.2 Οι αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου	102
5.5.3 Οι αρμοδιότητες της Επενδυτικής Επιτροπής	103
5.6 Σύνοψη και συμπεράσματα	105
5.7 Πηγές	107

6. Η περίπτωση της Ιρλανδίας	109
6.1 Σύντομο ιστορικό	111
6.2 Θεσμική οργάνωση και πολιτικές	113
6.3 Η δομή του συνταξιοδοτικού συστήματος	115
6.3.1 Πρώτος πυλώνας: Υποχρεωτικές εισφορές – Κρατική διαχείριση	116
6.3.1.1 Βασική σύνταξη	117
6.3.1.2 Σύνταξη μετά από έλεγχο διαθέσιμων πόρων: Προνοιακή	118
6.3.1.3 Άλλες κατηγορίες συντάξεων	119
6.3.2 Δεύτερος πυλώνας: Επικουρική σύνταξη – Υποχρεωτικές και οικειοθελείς εισφορές – Επιλογή δημόσιας ή ιδιωτικής διαχείρισης	120
6.3.2.1 Πρόγραμμα Καθορισμένων Παροχών (ΠΚΠ)	121
6.3.2.2 Πρόγραμμα Καθορισμένων Εισφορών (ΠΚΕ)	121
6.3.3 Τρίτος πυλώνας: Σύνταξη από πρόσθετη οικειοθελή αποταμίευση – Ιδιωτική διαχείριση	122
6.3.3.1 Επαγγελματικά συνταξιοδοτικά προγράμματα	122
6.3.3.2 Προσωπικοί συνταξιοδοτικοί λογαριασμοί ταμειυτηρίου	124
6.3.3.3 Συνταξιοδοτικά συμβόλαια ετήσιου εισοδήματος	125
6.4 Φορολογία των συντάξεων	125
6.5 Αποτίμηση και οριακές βελτιωτικές μεταρρυθμίσεις	127
6.6 Αντί επιλόγου: Οι παράγοντες της εξαιρετικής επιτυχίας της Ιρλανδίας	132
6.7 Παράρτημα	134
6.8 Πηγές	136
7. Η περίπτωση της Δανίας	137
7.1 Πρόσφατες εξελίξεις	138
7.1.1 Μεταρρύθμιση του 2006	138
7.1.2 Μεταρρύθμιση του 2011	139
7.1.3 Τρέχουσες διεργασίες	140
7.2 Θεσμική δομή και λειτουργία	143
7.2.1 Ο πρώτος πυλώνας: Σύνταξη μέσω της γενικής φορολογίας και υποχρεωτικών εισφορών	143
7.2.1.1 Το σύστημα ATP	145
7.2.1.2 Υποχρεωτική ιδιωτική συνταξιοδοτική αποταμίευση	146
7.2.2 Ο δεύτερος πυλώνας: Σύνταξη μέσω της αγοράς εργασίας	146

7.2.3	Ο τρίτος πυλώνας: Σύνταξη μέσω προαιρετικών ιδιωτικών εισφορών	147
7.3	Μια αποτίμηση της αποτελεσματικότητας του συνταξιοδοτικού συστήματος	147
7.4	Διεθνής σύγκριση του μεγέθους της δημογραφικής πρόκλησης	150
7.5	Συμπερασματικές επισημάνσεις	151
7.6	Παράρτημα	152
7.7	Πηγές	154
8.	Η περίπτωση των ΗΠΑ	155
8.1	Εισαγωγή	158
8.2	Θεσμικό πλαίσιο και φορείς που πρωταγωνιστούν	161
8.2.1.	Συνταξιοδοτικά προγράμματα του νόμου ERISA	161
8.2.2	Συνταξιοδοτικά προγράμματα του νόμου Keogh	165
8.2.3	Τα συνταξιοδοτικά ταμεία και ο νόμος Dodd–Frank	166
8.2.4	Διαχείριση των συνταξιοδοτικών αποθεματικών με βάση την αρχή της καταπιστευματικής ευθύνης	168
8.3	Οι πυλώνες του συνταξιοδοτικού συστήματος	171
8.3.1	Ο πρώτος πυλώνας	172
8.3.2	Ο δεύτερος πυλώνας	175
8.3.2.1	Οι υποπυλώνες των επιχειρήσεων με ή χωρίς νομική προσωπικότητα	175
8.3.2.2	Ο υποπυλώνας της ιδιωτικής πρόνοιας και αποταμίευσης	177
8.4	Αγορές συμβούλων επενδύσεων, διαχειριστών επενδύσεων χαρτοφυλακίου, και χρηματιστηριακών και άλλων διαπραγματευτών	177
8.4.1	Ο ρόλος των επενδυτικών συμβούλων	178
8.4.2	Οι ρόλοι των διαχειριστών χαρτοφυλακίου και χρηματιστηριακών διαπραγματευτών	179
8.5	Προβληματισμοί ατενίζοντας το μέλλον	180
8.6	Σύνοψη και συμπεράσματα	183
8.7	Πηγές	184
9.	Η περίπτωση της Κίνας	187
9.1	Εισαγωγή	189
9.2	Διάρθρωση και λειτουργία του αστικού συνταξιοδοτικού συστήματος	191
9.3	Η πορεία προς ένα τριπολικό συνταξιοδοτικό σύστημα	194
9.3.1	Αρχικό στάδιο θέσπισης τρίτου πυλώνα	194
9.3.2	Η λειτουργία του τρίτου πυλώνα	196

9.3.3	Εμπόδια στην ανάπτυξη του τρίτου πυλώνα	197
9.3.3.1	Ελλιπής στήριξη της μεταρρυθμιστικής πολιτικής	198
9.3.3.2	Ανεπαρκής δημοσιότητα και έλλειψη οικονομικού αλφαριθμητισμού	198
9.3.3.3	Θεσμική και λειτουργική υστέρηση στην ανάπτυξη της κεφαλαιαγοράς	198
9.3.3.4	Ατελής εποπτεία	199
9.4	Αποτίμηση των επιπτώσεων των προαναφερθέντων εμποδίων	199
9.4.1	Αντίμετρα και βελτιώσεις	200
9.4.2	Αύξηση του ανώτατου επενδυτικού ορίου και των φορολογικών κινήτρων	200
9.4.3	Ενίσχυση του οικονομικού αλφαριθμητισμού	201
9.4.4	Ενίσχυση της εποπτείας	201
9.5	Σύνοψη και συμπεράσματα	202
9.6	Παράρτημα	203
9.7	Πηγές	207
10.	Ο παγκόσμιος δείκτης συντάξεων, Mercer-CFA Institute	209
10.1	Εισαγωγή	210
10.2	Μεθοδολογία	211
10.2.1	Πόσοι πυλώνες	212
10.2.2	Επάρκεια	214
10.2.3	Βιωσιμότητα	217
10.2.4	Ακεραιότητα	218
10.3	Η διαμόρφωση του Δείκτη	218
10.4	Αποτελέσματα 2023	219
10.5	Συμπεράσματα και συστάσεις	222
10.6	Πηγές	224

Μέρος Τρίτο

11.	Συνταξιοδοτικό για ελεύθερους και κυρίαρχους πολίτες	229
11.1	Δημοκρατία, οικονομία και ιδιοκτησία	229
11.2	Πορίσματα από την περίπτωση της Κίνας	232
11.3	Πορίσματα από τις δημοκρατίες δυτικού τύπου	235
11.4	Ένα πρότυπο με βέλτιστες προδιαγραφές	241
11.5	Ποιο συνταξιοδοτικό πρότυπο για τη χώρα μας	246
11.6	Σύνοψη των συμπερασμάτων	250
11.7	Παράρτημα	252

12. Θεμελιώδης αλλαγή για το μακρύ μέλλον	257
12.1 Το κόστος μετάβασης στο προτεινόμενο πρότυπο	258
12.1.1 Μια πρώτη διαγραμματική προσέγγιση	259
12.1.2 Εκτιμήσεις και προβολές	261
12.1.2.1 Νέες συνταξιοδοτήσεις λόγω ορίου ηλικίας	262
12.1.2.2 Αποχωρήσεις συνταξιούχων λόγω θανάτου	267
12.1.2.3 Ο πληθυσμός των συνταξιούχων	269
12.1.2.4 Το δημοσιονομικό κόστος της μεταρρύθμισης	271
12.2 Σκέψεις ενόψει των αποτελεσμάτων	278
12.3 Άλλες προσεγγίσεις στο πρόβλημα	280
12.4 Καταληκτική αποτίμηση	281
12.5 Παράρτημα	283
13. Επίλογος: Η μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού ως εθνικό ζητούμενο	289
13.1 Το κίνητρο της ανάκτησης από τους εργαζόμενους της ιδιοκτησίας και του ελέγχου των εισφορών τους	290
13.2 Ευκαιρία για πολιτική και κοινωνική συναίνεση	293
13.3 Εφελτήριο για επιλεκτικό εκδυτικισμό	296
14. Παράρτημα	299
14.1 Το παράδειγμα της Ιρλανδίας	299
14.1.1 Ελλάδα και Ιρλανδία: Απολογισμός και συμπεράσματα δύο δεκαετίες μετά την αρχική συζήτηση	300
14.1.2 Πάλι το παράδειγμα της Ιρλανδίας	302
14.2 Το παράδειγμα της Ιρλανδίας: Τρία δοκίμια	302
14.3 Μια διέξοδος από το αδιέξοδο στο Ασφαλιστικό	305
Βιβλιογραφία	311
Ελληνική	311
Ξενόγλωσση	315
Ευρετήρια	317
Ευρετήριο ονομάτων	317
Ελληνικά	317
Αγγλικά	319
Ευρετήριο θεμάτων	320